

Outi Alanko-Kahiluoto vihr ym.

Kirjallinen kysymys Kestävä koulu -ohjelman valmistelun etenemisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Ilmastomuutos ja luontokato ovat suurimmat ihmiskuntaa kohtaavat kriisit, ja ne uhkaavat paitsi miljoonan eliölajin tulevaisuutta myös ihmiskunnan edellytyksiä selviytyä maapallolla. Siitä huolimatta toimet ympäristökriisin pysäyttämiseksi ovat edelleen riittämättömiä.

Ympäristö- ja kestävyyskasvatus on yksi keino lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä sekä sitouttaa ihmisiä toimimaan ympäristön kannalta kestäväillä tavoilla. Suomen ympäristö- ja kasvatusalan järjestöt ovat laatineet esityksen Kestävä koulu -ohjelman käynnistämiseksi. Ohjelman tavoitteena on juurruttaa kestävä kehityksen tiedot, taidot ja käytännöt osaksi päiväkotien sekä peruskoulun ja toisen asteen oppilaitosten toimintakulttuuria ja tuntisisältöjä.

Kestävä koulu -ohjelma pohjaa YK:n Agenda 2030 -julistuksen tavoitteisiin sekä pääministeri Marinin hallitusohjelmaan. Agenda 2030:n tavoitteen 4.7 mukaisesti jokaisen oppijan tulee vuoteen 2030 mennessä saada kestävä kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot koulutuksen kautta. Hallitusohjelmassa linjataan, että hallituskaudella 2019—2023 "edistetään luonto- ja ympäristökasvatusta" ja "otetaan huomioon kestävä kehitys ja ilmastokasvatus (--) läpileikkaavina teemoina eri koulutusasteilla".

Nykyisellään suurin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen haaste on, ettei sitä koordinoita valtakunnallisesti eikä opetuksen järjestäjiä kannusteta ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen edistämiseen, jolloin sille on vaikea varata riittävästi aikaa ja resursseja. Suomalaisten ympäristökasvatus- ja opetusalan järjestöjen luoma Kestävä koulu -ohjelma vastaisi tähän haasteeseen kokoamalla ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen materiaalit, palvelut, verkostot, koulutukset ja tutkimustiedon helposti opettajien ja kasvattajien saataville yhdelle verkkosivulle. Lisäksi ohjelma tarjoaisi koulutusta opettajaksi opiskeleville sekä täydennyskoulutusta varhaiskasvattajille, opettajille, rehtoreille ja kuntien sivistys- ja opetustoimen johdolle. Ohjelman inspiraationa on toiminut Liikkuva koulu -ohjelma.

Kestävä koulu -ohjelma toteuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan vuoden 2020 kestävä kehityksen linjausta, jonka mukaan "opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimilla voidaan edistää kulttuurista muutosta, joka on edellytyksenä muutokselle kohti kokonaisvaltaista kestävä kehitystä" ja "opetus- ja kulttuuriministeriö kannustaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjiä kestävä kehityksen näkökulmien integrointiin kasvatukseen ja koulutukseen". Ympäristökasvatus- ja opetusalan järjestöt ovat valmistelleet suunnitelman ohjelman toteuttami-

Kirjallinen kysymys KK 322/2021 vp

seksi. Jotta ohjelma saadaan juurrutettua suomalaisiin kouluihin ja päiväkoteihin, sen on oltava julkisesti rahoitettu ja Opetushallituksen koordinoima.

Opetusministerin erityisavustaja on ministeriöiden ja järjestöjen yhteisessä palaverissa keväällä 2020 pyytänyt ohjelmaa suunnitelleita järjestöjä laatimaan skenaariot ohjelman toteuttamisesta eri suuruisilla rahoituksilla. Suunnitelma ja rahoituksen skenaariot on valmisteltu suhteessa hyvin samankaltaisen Liikkuva koulu -ohjelman toteutukseen. Suunnitelman mukaan Kestävä koulu -ohjelman käytännön suunnittelu käynnistyisi vuonna 2022, jolloin ohjelman vaatima budjetti olisi noin 300 000 euroa. Suunnitelman pohjalta Kestävä koulu -ohjelman pilotti käynnistettäisiin vuonna 2023 ja itse ohjelma maanlaajuisesti vuonna 2024. Lähtökohdat Kestävä koulu -ohjelman suunnittelulle on kartoitettu, mutta suunnittelulle ja toteutuksille ei ole osoitettu resursseja.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka hallitus varmistaa, että järjestöiltä pyydetty Kestävä koulu -ohjelman valmistelu ei mene hukkaan, vaan ohjelman valmistelu ja toimeenpano etenee Opetushallituksessa?

Helsingissä 19.5.2021

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Tiina Elo vihr

Inka Hopsu vihr